

ict unie

Co s VEŘEJNÝMI soutěžemi v ICT

Aleš Kučera

4. duben 2011

ISSS

Stát a informační technologie

- Fungování veřejné správy je bez masivního nasazení informačních a komunikačních technologií nemyslitelné. Stát je největším zákazníkem dodavatelů z oblasti ICT.
- **Objem veřejných zakázek v této oblasti odhadujeme na 100 mld. Kč ročně.**
- Část těchto prostředků se nepoužívá optimálním způsobem. Brání tomu jak některé aspekty stávající právní úpravy, tak zaběhnutá praxe.
- Některé naše závěry jsou oborově specifické.
- Jejich důležitá část se však týká i jiných oblastí.

ict unie

I. Zjednodušit formální požadavky vyžadované u nabídek.

- **Problém:**
- V současné době se téměř výhradně uplatňuje praxe, kdy je uchazeč **automaticky odmítnut kvůli sebemenší formální chybě** v nabídce.
- Zákon teoreticky poskytuje možnost u některých chyb vyžádat opravu, to se ale v praxi neuplatňuje, protože zadavatel by se tak vystavil velkému riziku kritiky a postihu. Striktně formální postup je výhodnější a bezpečnější.
- Vyřazení uchazeče však může často znamenat automatické odmítnutí výhodné nabídky, a tedy nevhodné využití finančních prostředků.

I. Zjednodušit formální požadavky vyžadované u nabídek.

- **Další dílčí problémy:**
- a) **Poskytování dodatečných informací** (§ 49 zákona č. 137/2006 Sb.) neřeší situaci, kdy zadavatel v zákonné lhůtě dodatečné informace uchazeči doručí, ale ten s nimi není spokojen a doručí zadavateli znovu požadavek na tytéž dodatečné informace (s případným komentářem). Tak může docházet k nekonečnému procesu, který prodlužuje dobu zadávacího řízení.
- b) Bylo by žádoucí jednoznačně stanovit povinnost uvádět veškeré lhůty a termíny **v kalendářních nebo pracovních dnech**, nikoli jednou v kalendářních, jindy v pracovních dnech.
- c) Bylo by rovněž žádoucí **upravit zákonné lhůty a termíny** tak, aby bylo možné v případě veřejné zakázky, jejímž předmětem je jednoznačná dodávka či služba (tj. přesně specifikovaná, kvantifikovaná a ocenitelná), zkrátit lhůtu pro podání nabídek např. na 14 nebo 21 dní (např. nákup PC, kopírek, tiskáren, TV apod.). Naopak některé lhůty a termíny, ve kterých musí zadavatel konat vůči uchazečům, jsou zase krátké a obtížně splnitelné (např. odpovědi, vyhlášení vítěze, rozeslání závěrečného protokolu o konečném hodnocení, pořadí s odůvodněním apod.).

ict unie

- **Navrhujeme:**
- Podpořit a posílit možnost, aby drobné formální nedostatky **neznamenaly automatickou diskvalifikaci uchazeče** – buď tím, že formality po výzvě a ve lhůtě opraví, anebo snížením bodového hodnocení uchazeče při jeho ponechání v soutěži.
- Upravit vymezení pro lhůty a pro poskytování dodatečných informací tak, aby lépe vyhovovala požadavkům praxe.

ict unie

II. Využívat v technologických oborech v daleko větší míře než dosud institut soutěže o návrh specifikovaný v zákoně č. 137/2006 Sb., část čtvrtá.

- **Problém:**
- **Detailní technické zadání zakázky** v technologických oborech – jaké zadavatelé obvykle používají – často vede k neoptimálním výsledkům; naproti tomu komerční sféra takové zakázky zadává popisem požadovaných funkcionalit. Situace, kdy zadavatel neví přesně, co chce, a ujasní si to až v první fázi realizace zakázky, je v IT běžnou, často nutnou pracovní metodou.
- Zejména v případech atypického zadání velkých informačních systémů veřejné správy (je-li přijat nový zákon nebo proběhne podstatná novelizace stávajících) může být velmi obtížné definovat precizně zadání veřejné soutěže nebo před samotnou zakázkou realizovat studii proveditelnosti.
- Důsledkem může být jak plýtvání veřejnými prostředky, tak neoprávněné a nežádoucí zvýhodnění některého z uchazečů.

ict unie

- **Navrhujeme:**
- Posílit možnost využívat **soutěž o návrh**, stanovit vhodnou formou přesnější pravidla pro její využívání.
- Vyjasnit podmínky, za kterých je možné použít **jednací řízení bez uveřejnění** z technických důvodů podle § 23 odst. 4 písm. a) zákona č. 137/2006 Sb. (včetně vyjasnění typických situací z praxe v oblasti ICT) formou výkladového stanoviska Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS).
- Soutěž o návrh umožňuje vypsát zakázku tak, že zadání má splňovat zákonné požadavky, aniž by se rozebíralo detailněji. Tím pádem nemusí být detailně specifikovaná zadávací dokumentace. Vítězný uchazeč má pak být vyzván k jednání o smlouvě, například formou jednacího řízení bez uveřejnění. Současná praxe, kdy je zadána samostatná zakázka na analýzu a samostatná zakázka na realizaci, neumožňuje přímou účast zpracovatele analýzy na realizaci. Vybraný dodavatel realizace řešení tak musí v podstatě část analýzy provést znova. Kromě toho vznikají těžko řešitelné problémy s „vykrádáním“ know-how.

ict unie

- **Navrhujeme:**
- Jednací řízení bez uveřejnění je forma výběrového řízení, kterou lze obecně využívat častěji a šířeji, je však třeba vypracovat k ní jasnou a jednoduchou metodiku poskytující zadavateli přesné pokyny, jak nevybočit ze zákonného rámce.
- Dle našeho názoru by mohla být stanovena například následující objektivní kritéria pro použití výjimky technických důvodů dle § 23 odst. 4 písm. a) zákona č. 137/2006 Sb.: (i) faktická nemožnost zajistit kompatibilitu se stávající infrastrukturou, aniž by došlo k opětovnému dodání stávající infrastruktury nebo její části, (ii) nutnost použít zdrojový kód, který má k dispozici jen jeden dodavatel, (iii) dle posouzení zadavatele odhadované náklady na dodávku jedním dodavatelem ve výši maximálně 50 % odhadovaných nákladů jiných dodavatelů.

ict unie

III. Zvýšit kauci specifikovanou v § 115 zákona č. 137/2006 Sb., aby se účinně zamezilo svévolným a účelovým návrhům na přezkoumání výběrového řízení.

- **Problém:**
- Velká část návrhů na přezkoumání je čistě **účelová**, má za cíl zdržovat, vyvolat mediální senzaci apod. Příslušný orgán, jímž je ÚOHS, je těmito podáními přetížen, aniž by je mohl odlišit od závažných a podstatných.
- **Navrhujeme:**
- Kauci **výrazně zvýšit**, aby od účelových podání účinně odradila.
- Výhledově rozšířit kompetence ÚOHS tak, aby se od sebe neoddělovalo přezkoumání veřejné zakázky po stránce formální a po stránce faktické – ekonomické.

ict unie

IV. Posílit odborné kompetence orgánů veřejné moci a ÚOHS, aby bylo možné náležitě řešit případné problémy týkající se veřejných zakázek.

- **Problém:**
- Odborníci ve veřejné sféře nemají vždy dostatek volné kapacity řešit atypické a problémové situace, jež mohou kolem technologických zakázek vyvstat. To se týká jak některých zadavatelů, tak orgánů typu ÚOHS.
- **Navrhujeme:**
- Věnovat v této oblasti větší pozornost personální politice. Otevřít možnost většího využití nezávislých expertů, stanovit pro využití externistů pravidla, certifikace apod.

ict unie

V. Vytvořit mechanismus pro úpravu zadání v průběhu realizace zakázky – pod podmínkou, že výsledné řešení bude ekonomicky výhodnější při minimálně stejné funkcionalitě.

- **Problém:**
- U rozsáhlých zakázek se v průběhu jejich realizace často objeví technické novinky, jež by mohly dodávku zkvalitnit a zlevnit, nelze je však použít, protože zadání se nesmí změnit. V některých případech dochází k tomu, že původně nasmlouvané technické řešení v době realizace již vůbec není k dispozici.
- **Další dílčí a související problémy:**
- Některé náročnější veřejné zakázky nelze realizovat v průběhu jednoho kalendářního roku, což má negativní vliv na realizaci z finančních prostředků alokovaných na daný rok.
- **Navrhujeme:**
- Vytvořit mechanismus, jenž by se dal ve výjimečných a dobře odůvodněných případech použít k úpravě zadání v průběhu realizace zakázky – například pod podmínkou, že výsledné řešení bude ekonomicky výhodnější při minimálně stejné funkcionalitě.

ict unie

Závěrem

- V současné době probíhá v České republice široká společenská diskuse na téma veřejných soutěží a veřejných zakázek. ICT Unie aktivně podporuje iniciativy směřující k lepšímu využití veřejných prostředků a k celkovému zprůhlednění podnikatelského prostředí v ČR.
- Zde předložená doporučení jsou příspěvkem ICT Unie k této diskusi, vytvořeným ve spolupráci s odborníky ze státní správy a se zástupci odborné veřejnosti. Reprezentujeme jeden z klíčových oborů české ekonomiky a máme hluboký zájem na co nejlepším fungování veřejné správy.
- Máme k dispozici právní, ekonomické i technické experty připravené účastnit se dlouhodobé praktické práce v oblasti veřejných zakázek. Jsme připraveni vložit do této problematiky tolik času a energie, kolik bude třeba. Naším cílem je úspěšná a konkurenceschopná Česká republika, kde se bohatství vytváří a kde se jím neplýtvá.

ict unie

Děkuji za pozornost